

så frågas: med hvad rätt disponeras den medgifna ersättningen till någon annan, ehö det vara må, ån till honom sjelf, som är den lidande? — Denna slags godtyckliga transaction af hans gods till andra, är i hög grad orättvis, och kan nåra liknas vid Petter Skånks maximer: *som tog där det fanns, och gaf där det fattades*; och i sanning erkänner jag, att det måste vara föga tillfredsställande för den, som försåtligt eller våldsamt beröfvades sin egendom, om plundraren omsider, rörd af den lidandes klagan, tillkännagåfve, att han ådelmodigt ville skänka en del deraf till hans efterkommande, i stället för att lindra den närvarande nöden hos den, som lidit i första handen.

Jag får således, på grund af allt detta, en resumé af innehåll:

- a) att Hr Adlerstam har ovilkorlig rätt att vänta ersättning för den förlust, han genom den allmänt erkända felaktiga lagen fått vidkännas;
- b) att denna ersättning bör utgå till fullo efter beräkning af skillnaden emellan den förlorade egendomens värderingssumma efter Bancomethod, och hvar till den uppgick vid sista BancoAuctionen, då egendomen till annor man försåldes; och bör Hr Adlerstam derjemte åtnjuta fem (5) procents ränta å denna difference, under de åren han varit i mistning af capitalet, tillika med bevisliga rättegångsomkostnader i målet, samt
- c) att den summa, som derefter bestämmes, skall tillfalla honom eller hans rätts innehafvare, och ingen annan.

Carl Wilhelm Uggla.”

Kongl. Sundhets-Collegium. Regium Collegium Sanitatis. Collegium Medicum, olim.

(Med underlydande hemman och lägenheter.)

(Fortsättning.)

Ibland Kongl. SundhetsCollegii åligganden är öfverinseendet öfver Apotheken i Riket.

Stockholms Apotek stå under Collegii omedelbara tillsyn och visiteras (*besökas eller besigtigas?*) af Collegium directe. Småstädernas Apoteksinrättningar åter visiteras af Provincial-Läkarne. Huruledes Kongl. SundhetsCollegium är ån strängt, ån mildt, år gammalt bekant, och huruledes en Apotekare för ett par år sedan anfåktades, emedan hans Kamfertolja höll för litet kamfert, år ock bekant. Denna strånghet år icke klandervård, tvertom; men man bör hoppas och önska, att den utöfvas utan mannamån. För den, som litet mera ån vanligt inträngt i dessa mysterier, uppenbara sig curieuse saker. Den minsta förseelse, å Apotekarens sida, ådrager honom anmärkuingar och tilltal — men han har ingen rättighet att beklaga sig öfver SundhetsCollegium. Man har märkvärdiga facta i denna våg. Enligt författningarne, t. ex., måste Apotekaren, då han ifrån utländsk ort införskrifver *Kinabark*, hos Collegium anmäla, att han fått in kina, som ligger i Packhuset, och den han ödmjukast anhåller, att Collegium ville låta undersöka. Chemiæ Professorn eller Adjuncten skall då undersöka Kinan analys, och, om denna slår vål ut, så får Apotekaren ut Kinan. Allt detta år godt och vål, men om Apotekaren kan få vänta en månad på ett resultat, som icke behöfver mer ån 5 a 4 dagar för att erhållas, om Kina condemneras, som sedan måste frikännas *), så år detta icke riktigt.

Som bekant och sagdt år, åligger Collegium Apotekarne att ha sina Apotek i full-

*) En sådan händelse har nyligen passerat. En Apotekare i Stockholm hade fått hem Kina, som af Chemiæ Adjuncten förklarades oduglig och skulle åter exporteras. Apotekaren, som händelsevis råkade vara nog flink, för att ej böja knä för Baal, och som äfven gjort analys på Kinan, nöjde sig icke med höga vederbörandes veto, utan appellerade till Professorn; Kinan undersöktes å nyo och befanns god. Ett sådant förfarande kunde möjligen ursågtas med det gamla ordspråket: *Studenten sitter ännu kvar*; men detta ordspråk lærer icke kunna användas på nuvarande Chemiæ Adjuncten. År sådant rätt, eller ens förlåligt? Utg. tror det icke. Då en Embetsman, under egiden af sitt embete, fäller en Ukas, som måste lydas af — Allmogen, så bör ock denna Allmoge vara säker på, att Ukasen år riktig, och icke af den (Allmogen) behöfver och måste controlleras.

godt stånd, naturligtvis på det Allmänheten icke måtte få odugliga medicamenter — och likväl ser man i Stockholms Annonsblad dagligen, snart sagdt, alla slags medicamenter utbudne till salu på alla möjliga ställen. Det är verkligen anmärkningsvärdt, att ingen bom sättes för ett dylikt ofog, att intet åtal göres på dessa olagligheter. Utg. känner icke instructionen för SundhetsCollegii Ombudsman, i fall någon sådan instruction finnes, men han känner Ombudsmannens person, och är fullt öfvertygad, att han fullgör sin pligt, hvarföre ock Utg. tror, att felet ligger i instruction. Den upplystare delen af Allmänheten ser med missnöje dylika annonser, och Collegium borde verkligen ta något steg till upphälvande af ett missbruk, som dessutom uttryckligen är förbjudet.

(Forts.)

Abindarraez och Xarifa.

Spansk Nouvelle af Voss.

"Hurtigt, hurtigt", skrek Alkaiden Narvaez's gamla Hofmästare, "hvarföre stå Ni så tafatta och kommen ej ihåg, att den, som vill tjena höga herrar, måste skynda sig. Den nådiga Grefven kommer straxt ur kyrkan, och Grefvinnan, som kommer med, tror Ni att hon skall se oss med nöje, om inte allt är i ordning? Men se bara, der kommer redan det högtidliga tåget ur portarna till den höga dömen! Se bara på Riddarne, huru deras fjäderbuskar buga sig för det älskvärda paret och huru deras rustningar stråla i solskenet! Se de sköna Frökornarna, med sina stilla önskningar för en dylik fest och nu! Infanten och Biskoppen vid sidan af det höggrefliga brudparet! Men, Herre Jesus, se hur Hr Biskoppen stryker sig om sitt silfverskågg, då han talar med Grefvinnan. Det undrar jag inte på, jag vet väl, huru min gamla blod flyter håftigare i ådrorne, då hon med sin englaröst ropar till mig: gå gamle vän och gör det eller det! Mina gamla ben flyga nästan, ehuru åldern ligger tungt på."

(Fortsättning.)

Stockholm.

Förledne Fredag uppfördes på Kongl. Theatern *Universal-Arfevingen och De begge Arrestanterne*. Den förre af dessa pjäser har aldrig velat lyckats på Svenska scenen. Den är dock ganska rolig, och Herrar Sevelin och Hjortsberg excellera deri, som vanligt. Svenska publiken tycker icke om pjäser på vers; kanske har den rätt deri. Comedien i synnerhet erbjuder sig icke för vers. I den höga Tragedien synes den vara mera på sitt ställe; men en Dram, en Comedi, som afhandla hvardagslifvets händelser, bör ock heldst ges på hvardagslifvets språk, prosan. Efterpjesen emottogs med uppenbar köld, hvilket väl ej får tillskrivas annat än *den inskränkta personal, hvaraf Theaterpubliken i Stockholm består*. Alla, som bevistade spektaklet, hade troligen sett De begge Arrestanterne mer än en gång förut. Eljest är det icke möjligt att förstå, huru en så innerligt vacker masik kunde studsas förbi Öronen, utan att behaga. D'Alayrac är en utmärkt älskvärd compositeur, ehuru han just ej skrivit i den så kallade stora genren. Alla hans compositioner äro af ett hänförande lynne, man beundrar honom kanske icke, men man älskar honom hjertligt. Utg. önskade, att de, som så illa emottogo Fru Åbergsson vid hennes entré, och som nu mera aldrig göra henne rättvisa, hade sett henne i denna pjes. Hon skulle då säkert tillvunnit sig allas tycke, och den Clara, som då fångslade alla sinnen, skulle ej nu förtiden i en annan och mindre tacksam, ehuru lika väl utförd emploi, emottagits med missnöje. Huset var icke halft.

På 40 Numror af denna Tidning, som, under det återstående af året, utgifves Tisdagar och Fredagar, prenumreras med 3 R:dr B:co i Östergrenska Bokhandeln vid Stora Nygatan.

Tryckt i Kongl. Ordens-Boktryckeriet.

A X P L O C K A R E N.

STOCKHOLM, Fredagen den 9 October 1829.

Stockholm.

Officiella bladet för i går innehöll ändteligen en bulletin, som Stockholms publik i 2 dagar med spänd otålighet fruktat. Ryktet om Hans Majestäts sjukdom hade utbredt sig med den ångslan, som nödvändigt måste åtfölja en sådan händelse. Allmänheten är dock lugnad genom bulletinen, emedan man deraf ser, att Herrar Weigel och Edholm icke ansett sjukdomen farlig. Då Konungen varit sjuk i 3 dagar, och desse Herrar ändå icke aktat nödigt att efterskicka Sveriges förste Läkare Afzelius, och icke ens tillkallat Sveriges andre Läkare Munck af Rosenschöld, som vistas i hufvudstaden, så har Stockholms Allmänhet deruti en börgen för Konungens snara tillfrisknande och ett ytterligare hopp om bönhörelse af dess varma och dagliga bön: *Gud bevaré Konungen!*

Ryktet har länge skrämt oss med den underrättelsen, att StatsSecreteraren af Kullberg torde bli Biskop. Så angenämt det måste förefalla Herr StatsSecreteraren af Kullberg, att, efter så många mödosamma år tillbragte i Cabinettet, få hvila ut i Biskopsstolen, så ledsamt blir det för den Allmänhet, hvars talan Herr af Kullberg i många år med sällsynt oegen nytta, nit och upplysning inför Thronen fört, att der sakna honom. Utg. af denna Tidning erkänner uppenbart, att om det berodde af honom, skulle Herr af Kullberg alldeles icke bli Biskop. Naturligtvis sysselsätter man sig redan med Herr af Kullbergs efterträdare, och denne

må bli hvilken som helst, så har han ett vackert och uppmuntrande föredöme att följa. Lycklig den, som så väl förtjent sin samtids aktning och tillgifvenhet som Herr af Kullberg, och som, i fall han blir Biskop, *kan med lugn gå in i Herrans glädje.*

Kongl. Sundhets-Collegium. Regium Collegium Sanitatis. Collegium Medicum, olim.

(Med underlydande hemman och lägenheter.)

(Fortsättning.)

Det ligger verkligen något motbudande besynnerligt deruti, att under det ett Apotheksprivilegium betalas med 6 a 10,000 R:dr, under det Collegium (*nu mera*) med händer och fötter arbetar emot Apothekens förökande, och under det ett nytt Apotheksprivilegium i Sverige snart sagdt är ett underverk; att, under det allt sådant sker, medicamenter af snart sagdt alla slag, klanderfritt och offentligen utbudas i Stockholms annonsblad och dagligen hållas Allmänheten tillhanda. Utg. är fullt öfvertygad, att om en dylik annons inflöt i Gessle Veckoblad, skulle genast den nitiske ProvincialLäkare, som der huserar och som med så mycken möda sökt att hindra en gammal practicus der i staden att hjälpa fattigt folk, gjort åtal derå — men här i Stockholm, under Collegii egna ögon, går sådant för sig! I vår tid, då man icke mera tror på titlars, pergamenters och stjernors ofelbarhet, då man åskar *kunskap och opartiskhet åfven hos Embetsmän*, är man

lått öfvertalad att tro, det en sådan uraktlåtenhet af Collegium blott är en följd af Collegii egen öfvertygelse, om det orätta i bojor och band på Apotheksyrket. Man kan lått tro, att SundhetsCollegium inser det rätta i frigifvandet af åfven denna näringsgren, och man motser med långtan den stund, då SundhetsCollegium skall, för andra gången, i underdånighet fråga Kongl. Maj:it, om icke Konungen anser den tidpunten vara inne, då åfven åt Svenska Medborgare skall förunnas den förmån af Apotheksyrkets frigifvande, som redan njutes af Europas mest cultiverade Länder, Frankrike och England *).

En sådan declaration af Collegium är efterlångtad och skulle betydligt upphjelpa Collegii credit hos Svenska Allmänheten. SundhetsCollegii förhållande till Apothekarne i Riket är verkligen högst besynnerligt.

Pharmacien utgör en integrerande del af Medicinalvården, hvilket ej lär kunna bestridas, och dock hafva Apothekarne alldeles ingen ting att säga i Collegium. SundhetsCollegium består af bara Läkare, och dock skall detta Collegium bestämma allt, som rör Apotheksyrket, ja ända till och med Taxan. Sverige saknar dock icke skicklige Pharmaceuter, och SundhetsCollegium skulle alldeles icke förlora på, att få till ledamot Apothekaren Plagemann. Mera e. a. g.

Herr Adlerstam.

Axplockarens Nummer för i Tisdags innehåller ett Anförande af Herr C. W. Ugglas, till förmån för ÖfversteLieutenant Adlerstam. Genom vanan att, så väl vid förra Riksdagen som vid denna, se StatsUtskottet handla efter de mest godtyckliga former, än afslå rättmätiga fordringar, än bevilja gracer, som ofta alldeles icke motiveras, hade Utg. bestämt fått i sitt hufvud, att den behandling, som vederfors Herr

*) Collegii egna ord i ett underdånigt utlåtande till H. M. Konungen år 1819.

Adlerstam, icke kunde komma ifrån något annat Utskott, och för denna irring ber han härmedelst BancoUtskottet ödmjukast om förlåtelse; StatsUtskottet, som denna gången är oskyldigt, lärer lått förlåta. Herr Ugglas nämner precis Banco-Utskottet, och således kan Utgs fel ej härröra af annat än en fix idé. Utlåtandet, ifrån hvilket Utskott som helst kommet, hedrar dock icke; och man förmodar med skäl, att då nu återremiss ifrån alla 4 Stånden bereder Utskottet tillfälle att å nyo granska förhållanderna, resultatet blifver annorlunda. En giltig anledning till detta hopp ligger ock deri, att sedan detta Betänkande afgafs, har inträffat, att Stånderna genom beslut aflyst den och alla andra Bancoförfattningar, som ha afseende på Egendomars försäljning för Bankens fordringar, och dymedelst bestämt förklarar, att Herr Adlerstam led oskyldigt. Då man dessutom vet, att den ersättning, som tillkommer Hr Adlerstam, ingalunda fordrar en ökad bevillning, utan utgår af en för dylika handlingar långt för detsa afsatt fond, saknar åfven BancoUtskottet all möjlighet, att tillegna sig StatsUtskottets bekanta skäl för alla afslag: Staten har icke.

Då frågan nu snart förekommer till afgörande hos Stånderna, torde det ej vara ur sin ordning, att recapitulera hvad Tidningen Medborgaren för den 12 Sept. innehåller:

”Opinionen mot de tvetydige och högst olämplige Bancoförfattningar, som haft afseende på försäljning af Bankens fastighetspanter, yttrades genast vid Riksdagens början i de inom flere Riksstånd väckte motioner. Det bekanta lidande, egaren till Norrkårs och Strömsviks landegendom i Bohus län blifvit tillfogadt, år numera allmänt känt: och fastän Bancostyrelsen icke kunde efter förordningarnes ordalydelse handla på annat sätt, i detta speciella fall, har den, genom förberedelsen af ett förslag till förändring med Bancoauctionsförfattningarna, erkänt deras bristfälligheter. Sammansatte Banco-

och LagUtskotten, till hvilkas handläggning de vid Riksdagen väckte motioner remitterades, hafva med sakkännedom behandlat ämnet, och tillstyrkt, hvad äfven af R. Str. blifvet bifallet, att neml. de särskilte författningarne angående Bancoauctioner af fast egendom borde upphävas, att med Bankens utsökningsärender skall förfaras efter allmänna lagen, och att dylike auctioner hädanefter skola förrättas, antingen på landscaznet, eller å tingsstället i det härads eller tingslag, hvarest egendomen är belägen.

De sammansatta Utskottens betänkande vore förtjent att in extenso införas; men då utrymmet sådant ej medgifver; referera vi blott ett af de skäl Utskotten åberopat, och det så mycket heldre, som vi deraf med tillfredsställelse motse, att det lidande, som genom de odugliga författningarnes kraft, tillfogats en aktningssvård man, med stor familj, och hvarför han reclamerat en billig ersättning, blifver godtgjort. Motivet är af följande lydelse: "*Derigenom att Bankens utsökningsåtgärder i allt ställas under allmän lag, undviker Styrelsen det klander för godtycklig behandling, som ej sållan varit spordt, och invecklas ej i obehagliga rättegångar om köpeskillings-liquider och köpens derpå beroende bestånd, hvaraf ett ej långesedan för allmänheten framdraget mål lemnar vedermåle.*"

Budgeten och Nya Argus.

Att Ministrarne i Sverige äro dåliga, att de förlorat nationens förtroende, o. s. v., allt detta har Nya Argus oupphörligt idislat och predikat, ehuru efter all sannolikhet utan hopp att bli trodd. Att Nationens värdiga representanter, oppositionen, icke med kraft och energi uppfyllt sitt ärofulla kall, icke *factiskt* ådagalagt sin opposition, blott *talat*, men ingen ting *gjort*, har man hela året hört. Mången funderade i början hvad Argus härmed menade, hurulunda oppositionen borde *handla*, för att vinna nåd inför Argus och värdigt uppfylla sitt

kall. Man frågade hvarann, om detta var ett upprorsskri af Argus och om han verkligen menade att åstadkomma ett handgripligt uppror. I sednare tider är det dock uppenbaradt, att hans mening icke var så gemen; han vill blott, att Nationens Ombud skola vågra budgeten, så länge desse oduglige Ministrar stå kvar. Således är då Argi tanka offentliggjord och den hedrar i sanuing mästaren. Det kan man kalla en verklig jätteidé. Att helt simpelt göra Sveriges embetsmän lönlösa på fem år, för det att Ministrarne icke behaga oppositionen! En mästercoup! Men Argus är en älskare af stora couper; han tycker icke om halfva mesurer. Det är verkligen skada på den karlen; han skulle gå långt om han rådde något. Argus refererar sig beständigt till Franska Deputeradekammaren och dess vågrau af Budgeten; men han aktar sig noga för att upplysa, om den alldeles himmelsvida skillnaden emellan Franska Riksdagen, som sammanträder hvart år, och Sveriges Riksdag, som sammankommer hvart femte. Han omtalar icke, att ett vågrande af Budgeten i Frankrike alldeles icke gör embetsmännen lönlöse, emedan nästa års kammare sammanträder innan den redan beviljade budgeten upphört — då deremot Sveriges Ständer icke bevilja Statsutgifterna längre än till nästa Riksdag. *Också har ingen lyssnat till den Nya Osbecks dietförslag.*

Då Myntbestämningsfrågan i dessa dagar förekommer hos Riksstånden, anser Utg. sig med påråknadt interesse kunna införa:

"Stats-, Banko- och Lag-Utskottens Utlåtande med Förslag till Lag, angående Myntbestämningen.

Till beredande af stadga i myntväsendet för framtiden, och då, utan den vådligaste skakning i redan tillvarande förbindelser och Penningeförhållanden man och man emellan, någon annan grund för inlösningen af Bankens utelöpande Sedlar ej kan antagas, än den som

närmast öfverensstämmer med det medelvärdet i Silfver, hvarföre dessa Sedlar i allmänna rörelsen under en långre tid varit gångbare, få förenade Utskotten, under åberopande af hvad Stats- och Banco-Utskottens Betänkande N:o 14, pag. 217 omförmåler, härigenom underställa R. St:r följande Förslag till

Lag, angående Myntbestämningen.

1 §.

Såsom orubblig grund så väl för invexlingen af Bankens Sedlar, som för inlösen af dess öfrige förbindelser, fastställles, att 128 sk. eller 2 och $\frac{2}{3}$ R:dr Specie i sådane sedlar eller förbindelser skola gälla lika med En R:dr i Silfver efter 1664 års MyntOrdning.

2 §.

Rikets Ständer utlofva och försäkra oåterkalleligen, att en hvar, som någon Bankens sedel eller förbindelse innehafver, skall derföre njuta full betalning enligt den i 1 §. stadgade grund, och att utvexling af klingande mynt mot sedlar efter denna grund skall vidtaga å den tid, Kongl. Maj:st dertill bestämmer och kungöra låter, sedan Banko-Fullmäktige anmält att de åtgärder hunnit verkställas, hvilka Rikets Ständer för vexlingen beslutat och föreskrifvit.

3 §.

Det skall stå en hvar fritt, äfven innan den i 2 §. bestämda utvexling tagit sin början, att i Banken, emot Silfver, tillvexla sig Sedlar efter den i 1 §. stadgade grund, såsom ock, att; efter samma grund, skuld till Banken godtgöra.

4 §.

Liqvider emellan enskilde, Kronan eller publika Cassor, skola jemväl verkställas antingen i Sedlar eller i Svenskt Silfvermynt efter den i 1 §. stadgade grund, der ej annat förbehåll gjordt är.

5 §.

Innan ännu allmän vexling kan åga rum, stånde det hvar och en fritt, att, på en i Banken serskildt inrättad depositions-räkning, Silfver eller Guld insätta och derföre Sedlar efter den i 1 §. stadgade grund erhålla, tillika med

attest öfver insättningen; som berättigar honom att det insatta beloppet Silfver eller Guld för ett deremot svarande belopp Sedlar åter uttaga, på det sått och med de vilkor Banko-Reglementet bestämmer.

6 §.

De säkerhetsmått som funnits nödige till betryggande af Fordringsägares rätt emot Banken, sedan utvexling af Silfver tagit sin början, äro i särskild Lag stadgade.

Abindarraez och Xarifa.

Spansk Nouvelle af Voss.

(Fortsättning.)

Under tiden hade det högtidliga tåget med långsamma steg nalkats trapporna till Antiquera's borg. Murarne återskallade af den glädjedruckna menighetens hurra, och nedblickade vänligt på Don Gormaz de Narvaez, som nu, genom åktenskapets sakrament, blifvit förenad med Donna Elvira. Vänligt tackade det älskade brudparet och genomgick nickande de väl ordnade lederna. Svartlockiga flickor beströdde vågen med rosor, och nego djupt, då de nygifta med vänligt leende hälsade dem. På intet ansigte lyste dock en så innerlig, så oegennyttig glädje, som på den gamla Hofmästarens, då han såg sitt verk så lyckadt, sina anstalter så väl anordnade. Han skulle framstamma sin lyckönskan för brudparet, men tårarne hindrade honom. Då tåget anländt till den festligt prydda salen, satte man sig till bords, sedan Biskoppen låst vålsignelsen.

Infanten, som på sin faders befallning; kanske icke ogera, hade åtagit sig att hedra festen med sin höga närvaro, satt till höger om Grefvinnan, och till venster om Grefven, den ärevördige Biskoppen, hans lärare och faderliga vän. Sedan sutto Riddare och Damer rundt om så, som dels händelsen, dels hjertat hade fogat.

(Fortsättning.)

A X P L O C K A R E N.

STOCKHOLM, Onsdagen den 14 October

Argi moderation, protection och olycka.

Såsom ett bevis på Nya Argi moderation, tjenar följande profbit ur dess sista nummer: "Efter allt hvad vi skrivit i många år, för att upplysa begreppen och stadga opinionerna om naturen och angelägenheten af en *verklig* myntbestämning samt om förmånerna af en *sådan* myntbestämning, till skilnad ifrån alla realisations-qvacksalverier, — ett bemödande, hvilket, ehuru vi voro de som aldräfst försoökte det, dock ej misslyckats i afseende på Allmänna Tänkessättet, om äfven en mängd Riksdagsmän ej ännu hunnit komma au niveau med detta tänkesätt, och om ån realisations-surdegen, såsom en fix idé, såsom ett hjernpetrifikat, skulle ligga qvar hos en och annan äldre person: — Efter allt hvad vi också i många år skrivit för att likaledes motverka så väl myntförsåmrings- som myntförbättringstendenserna, — ett bemödande, som äfven opinionens nu varande skick ej visar ha varit utan sin verkan: — Efter allt detta torde det ock vara en förlåtlig egenkärlek, om vi skulle tilltro oss åga rätt så mycken insigt i finansämnen som de, hvilka ordat och memorialiserat för realisation och statsobligationer; och denna pretention vore i sanning ej stor. Och i fall de tänkesätt emot realisation och statsobligationer, som Borgare- och Bondeståndens majoriteter förra gången ålade, äfven nu skulle bli de segrande inom dessa Stånd; så tilltro vi oss tryggt att äfven segrande kunna inför opinionen försvara dessa de båda Ståndens tänkesätt, mot alla de försök som från andra sidan kunde göras för att nedsätta och svårta dem."

Utrustad med så ohyggliga kunskaper och innefattande i sig, mer ån mensklig vishet, år det ganska modest af Argus, att nöja sig med *rätt så mycken insigt i finansämnen, som de, hvilka ordat o. s. v.* Argus har blott hundra-de ögon (måne också öron i proportion?), som, efter vanlig beräkning, gör 50 människors syn; men nu hafva väl 200 ordat och memorialiserat i frågan; Argus år åndock deras måstare. Detta kan blott förklaras kemiskt, t. ex. jemnfördt med brännvinets styrka. Man skulle i vanlig aritmetisk beräkning påstå, att 12 graders brännvin år dubbelt så starkt som 6 graders; men det år icke så; här år 2 gånger 6 mycket mera ån 12, så ock med Argus; här år 100 ögon vida mer ån 2 gånger 50.

Argus lofvar, att med sin höga, protection omfatta Borgare- och Bondestånden, i fall de bli honom trogna. I sanning ett uppmuntrande löfte och alldeles obegripligt, att Bondeståndet icke lyssnade till denna glada försåkran. Han år en satans duktig karl, den Argus! Tvenne Riksstånd, som naturligtvis icke kunna försvara sina åtgårder, stå modfällde och se sig om efter ett slöd, en försvarare — vålan, Argus visar sig, tar dem under sitt beskydd och lofvar, stor och ådelmodig, att *segrande försvara dem* o. s. v. Hvilken utsåglig godhet! och åndå misskänner Bondeståndet detta höga beskydd, åndå går Ståndet rakt emot Argi beslut! Bondeståndet, som år verkligen i en kritisk ställning, emellan faran att motverka allmänna opinionen och decidera ett för Riket skadligt beslut — och vissheten att ådraga sig Argi övånskap, Bondeståndet väljer det sednare, och

förskjuter den Riddare, som bestämdt lofyat Seger och Åra åt sina kämpar! Lyckligtvis återstår Borgareståndet; få nu se, om Argus åfven der sått på hälleberget. Bondeståndet har väl nu alldeles förlorat Argi förtroende och får väl svårt att återvinna det. Aldrig mera lärer Han besöka Ståndets conversations-plena, aldrig mera lärer Han skänka Ståndet sin tidning. Om nu också Borgareståndet skulle finna, att Sverige bör ha ett erkändt mynt, efter det i närvarande stund kan få ett sådant, då har Argus både Regeringen och alla fyra Stånden emot sig; då återstår för Argus ingen ting annat, än att reservera sig. Denna utvåg finnes dock, och Argus följer då en celeber Riksdagsmans exempel, om hvilken Utg. sedan förra Riksdagen mins, att han reserverade sig efter en votering i 5 sammansatte Utskott, och der hans mening ogillades med 115 röster emot 5. Att se sina meningar, NB sina med lif och blod försvarade oomkullstölliga sattser, så allmänt förkastas, så enhälligt ogillas, skulle nedslå en vanlig predikant; men Argus, den store, ojemnförlige Argus, lär det icke stort gripa; han kan ändå alltid ha sista ordet; ty när Stånderna en gång åro hån, så är han ännu kvar.

*Och ännu en gång
Budgeten och Nya Argus.*

Nya Argus fortfar att aftrycka sig sjelf, — och det under ett offentligt medgifvande af att han icke läses. Hvad menar han väl dermed? Hans artikel för i Lördags: *Några ord öfver det mest betydande försöket, att öka skatterna vid innevarande Riksdag*, utmärker sig af samma slags vrängda framställningar, hvar på hans tidning så länge öfverflödat. Han säger: "Det aldräförsta och enklaste axiomet i Finance- och Beskattningsläran är: att ej upptaga någon skatt eller ålägg någon afgift, som ej är pröfvad nödig för ett gifvet, erkändt statsbehof. Mot denna aldraenklaste grundsats har Utskottet felat. Den förra taxan inbringade redan mer än det belopp, 2200000 Rdr, till hvilket tullintraderna åro för Statsbehofven i Budgeten påräknade. Ingen ändring af tariffen

för att höja inkomsterna, var således af något Statsbehof påkallad. Rent utaf onödigtvis eller utan behof och endast för att öka öfverskotten har alltså Utskottet företagit sig att genom ändringar i förra tariffen, uppdrifva tullinkomsterna, och dymedelst öka skatterna med ett belopp af 5 till 600000 Rdr årligen. Vi utbedja oss att ännu en gång få återkalla i Läsarens minne, hvad vi öfver denna procedur yttrade redan då tariffprojektet första gången förevar, vi tro att det i detta ögonblick förtjenar begrundas både af Representanter och Allmänheten."

Försatsen af denna period är ganska riktig: man bör ej upptaga någon skatt eller ålägg någon afgift, som ej är pröfvad nödig för ett gifvet, erkändt Statsbehof. Men icke sela Stånderna emot denna princip, för det de söka att transportera afgifterne och skatterne på sådane personer, som böra utgöra dem, ifrån jordbrukaren, som har för stora skatter och som bör slippa en del deraf. Af sådan egenskap är Tullafgift. Den drabbar consumenten, och ju mera man kan till Statsverket inbringa på denna väg, desto mera nalkas man det ögonblick, då man kan eftergifva ordinaira skatter, såsom grundskatt, personlig afgift o. a. d. Detta mål synas Stånderna eftersträfva genom förhöjda Tullafgifter, brännvinsafgifter o. d., men att man icke genast lugger sta och afskaffar ordinaira och gifna inkomster, förr än man vet, huru de extra ordinaira slå till spann, är ganska klokt. Att öfverskotten användas till gifna, erkända Statsbehof, är ju också i sin ordning; men, se knuten ligger deri, att Argus icke erkänner de uppgifna behofven såsom gifna och erkända. Och se, på detta sätt varierar han sitt oförlikneliga thema om Budgetens vågrande. Är det möjligt, att Argus på alfvare, vill införa denna idé i Sverige? Utg. tror det icke. En så stor Professor, som Argus, kan aldrig tro, att Sveriges Ständer skola lyssna till denna Franska procedure. Men Argus är en malcontent, som icke är nöjd med något. Han utfar mot Ministären, som gör för mycket och emot oppositionen, som gör för litet. Det är blott Argus,

som gör lagom. Utg. billigar visst icke *alla förhöjda* Statsanslag; men han tror, att en stor del varit af behof och nödvändighet påkallade. Den större inkomst, som tillfaller StatsCassan genom ökade Tullumgälder, är visst en bevilling, men den är ganska indirect, och om Tulltaxan är väl anordnad (hvarom i sinom tid), så är ju lätt att förese den tidpunct, då den ordinaira bevillingen kan minskas och måhända alldeles försvinna. Argus rider egentligen på *öfverskotten*, dem han påstår reta till propositioner om lönetillökningar. Om han har rätt deruti, så bevisar det ju icke annat, än att Regeringen, öfvertygad om ett gifvet behof af lönetillökningar, *ändock* icke trott sig böra projectera dem, *i fall de skulle utgöras genom directa bidrag*, det vill säga *ökad bevilling i dess egentliga mening*; men, om den bevilling, som tillåter ökade löner för embetsmän, (och NB. blott så vidt *ökade*, som det oundgängligaste behof kräfver), uppkommer genom tillfälliga och knappt märkbara afgifter, då finner Regeringen sig kunna och böra föreslå, att Rikets Tjenstemän komma i åtnjutande af den inkomst de så länge saknat, till nödigt uppehälle.

Argus säger: "Att införa *indirekta* skatter för att *i stället afskaffa, eller så vidt möjligt, åtminstone nedsätta de direkta*, borde här i Sverige utgöra målet för Statsmannaomtanken i beskattnings- och financeväg. Och i *första* rummet borde då de tryckande *grundskatterna*, som hvila på jorden, komma i fråga till afskaffande; i *andra* rummet den direkta Bevillingens nedsättande. Men huru skall någonsin detta vackra mål för en upplyst och patriotisk Statskonst kunna uppnås, om, genom ett dylikt förfarande som 1823 och 1829 årens BevillningsUtskotts, om, i öfverensstämmelse med Hrr Åkerhjelm's och Skogmans vuer, de tillgångar, de inkomstskällor, hvilka för ett sådant ändamål *kunde* och *borde* användas, borttagas till skapande af *öfverskott*, och sedan såsom öfverskott disponeras? Och hvem känner numera icke vanliga historien och karakteren af öfverskottsmedlens disposition?"

(Fortsättning.)

Lagstiftning.

Det yttrande Revisions-Secreteraren *Thuring* afgaf i Högsta Domstolen, då Rikets Ständers förslag till förändring af 5 §. 25 Cap. Rättegångsbalken der discuterades, innehåller en så sund logik och så hedrande philanthropiska tänkesätt, att Utg. icke kan neka sig det nöjet, att införa det in extenso:

"Revisions-Secreteraren *Thuring* föredrog: Rikets Ständers underdåniga Skrifvelse af den 16 sistlidne Mars, hvaruti förmåles: att, vid öfvervågande af en hos Rikets Ständer gjord Motion om närmare bestämmande af Hof-Rätts pröfnings-rätt i underställda Brottmål, Rikets Ständer inhemtat, hurusom skiljaktiga meningar om gränsen för Hof-Rätts skånskådande och pröfning af Under-Rätts Ransakning om Utslag i så kallade Underställningsmål ej blott hos serskilde HofRätter, utan ock hos serskilde Afdelningar af en och samma Hof-Rätt skola ega rum; samt att, i följd deraf, olikhet i dylika Måls behandling jemväl uppstått. Då Rikets Ständer, i afsigt att bereda den likstämmighet, som det Allmännas fordran på enhet i Lagskipnings-formerne påkallar, undersökt och med hvarandra jemfört de grunder, på hvilka de olika meningarne sig stödjå, hafva Rikets Ständer ej tvekat att gifva företrädet åt deras tanka, som anse Öfver-Domarens pröfning af Underställningsmål ej böra inskränkas till endast den del af Under-Rättens Utslag, hvilken angår det eller de brott, hvaraf underställnings-egenskapen bestämmes, utan sträckas till alla de delar af Målet, som i större eller mindre mon verka på den tilltalades sammanlagda bestraffning."

(Fortsättning.)

Abindarraez och Xarifa.

Spansk Nouvelle af Voss.

(Fortsättning.)

Emellan några andliga Herrar satt den gamla Troubadouren, väl bekant med den konsten, att för de lyssnande åhörarne framtrolla

det förflutna och det tillkommande. Man hörde honom lika gerna, antingen han sjöng kärlekens allmakt, slagtingens vilda tummel eller hjeltarnes bedrifter. Allt tystnade, då han med sin måstarehand på harpan slog sina hänryckande toner. Silfverhvita lockar nedföllu på hans skuldror, och vittnade om tider och slagter, dem han sett komma och gå.

Glädjen och förtroligheten lifvade snart sällskapet och snart började, som vanligt, de gamle att förtälja hvarannan om händelser ifrån en bättre tid. "I saming, det var en herrlig tid", sade den gamle Gref Diaz, hvars bedrifter uppfyllde hela Spanien med hans beröm, "då vi, knappt återkomne från stora värf, genom hornet å nyo kallades till kamp och strid! Då gick det friskt på genom mörka natten, och med stormvindens håftighet nedbröto och kullkastade vi, allt hvad som var oss i vägen. Jordan darrade under fötterna af våra hingstar, då vi framrusade likasom de skummande hafsvågorna, och klipporna gäfvog en ljud af våra bragder. — Nu synes hela Spanien vara försänkt i en dödsslummer. Vi ha blifvit gamla och hela Spanien med. Det synes vilja fröjda sig blott med förflutna storverk, likasom Gubben, hvars gamla ben icke mer kunna bära honom, måste nöja sig med, att för barn och barnabarn berätta om lyckligare tider. När suriden upphört, utmattas kämpen; Morerna ha vi fördrifvit, men hafvet brusar och slår emot de dammar, som skulle hindra dess påträngande, och de förstöras; men dock förrinna dess vågor kraflösa i de djupa dällderna, då intet mera sätter sig mot dess kraft."

"Var icke oråttvis, Sennor!" svarade den unge Grefve Narvaez; "ännu äro icke våra armar utan styrka och våra ådror utan blod; ännu äro vi mäktige af stora gerningar. Är det icke bättre, att vi vända våra krafter utomlands, än att svänga krigsfacklan i våra egna hemvist, att förstöra landtmannens möda och hopp, och i borgerliga tvister utgjuta våra bröders blod? Haf och lånder skola darra för våra svärd, och i våra lånder skall solen icke

nedgå. Spanien kan beherrska jorden!" — "Men också bli slaf", svarade den gamle missnöjdt, utan att ana, huru tungt hans afkomlingar skulle nödgas besanna hans olyckliga spådom.

"Men låtom oss höra, hvad sångaren i dag sjunger för en visa, till den glada måltiden. Jag hoppas, att det skall bli oss alla angenämt att höra något ifrån gamla tider, vare sig vapenbrak och stridsbuller, eller kärlekens glädje och sorg. Såg Ramiro, jag hoppas att Ni medför godt lynne och att Er sång skall fröjda oss, likasom vinet, som sprittande flyter i våra ådror."

"Om det behagar den höga församlingen", svarade Troubadouren, "så sjunger jag i dag om kärlekens fröjd och qual; en sådan sång synes mig passa till dagens högtid."

(Fortsättning.)

Stockholm.

Two Männers Hustru, en gammal Dram, är upptagen på repertoiren, och 2:ne gånger gifven. Denna pjes synes vara uppsatt blott för att låta Fru Wennbom, Herrar Hjortsberg och Torslow försöka att göra det omöjliga möjligt. TheaterDirectionen, som alltsedan Spectaklernas början i höst, framgått på en helt ny bana och beredt många njutningsfulla aftnar åt Theaterpubliken, har denna gången gjort ett misstag, hvilket dock snart rättar sig sjelft. Efter hvad man hört, låra flere goda pjeser vara under öfning, och med det bemödande Directionen i år synes göra sig, skall den snart vinna Allmänhetens fullkomliga bifall.

På 40 Numror af denna Tidning, som, under det återstående af året, utgifves Tisdagar och Fredagar, prenumreras med 3 R:dr B:co i Östergrenska Bokhandeln vid Stora Nygatan.

A X P L O C K A R E N.

STOCKHOLM, Fredagen den 16 October 1829.

Lagstiftning.

(Forts. af RevisionsSecreteraren Thuring's föredragning i Högsta Domstolen.)

Underställningens ändamål syntes nemligen vara ej så mycket, att vissa slag af brott må företrädesvis vara belagda med det i Lagen utsatta straff, som fastmer, att den tilltalades rätt må blifva sorgfälligt vårdad. Men detta ändamål skulle kunna ej allenast förfelas, utan äfven motverkas genom omförmålda inskränkning af Öfver-Domarens pröfning. Om till exempel en tilltalad, som blifvit öfvertygad om ett till underställning föranledande brott och ett annat, som ej vore af denna egenskap, fälldes af Under-Domaren för det förra till mindre, och för det sednare till högre, ansvar ån Lag säger, men dock så, att den sammanlagda bestraffningen icke öfverstiger den, som å hågge brotten lagligen följa borde; så, i fall den sålunda dömdes, antingen af försumlighet eller af okunnighet, underlåte att anföra besvär öfver Under-Rättens beslut i fråga om det senare brottet, och Öfver-Domaren ej åger att pröfva det underställda Utslaget i annan måtto, ån så vidt detsamma angår det förstnämnda brottet, måste den följd uppstå, att den tilltalade blifver, tvärt emot underställningens ändamål, af Öfver-Domaren fälld till större straff, ån det, hvartill han lagligen gjort sig skyldig. Å ena sidan kunde väl härvid anmärkas, att den sakfällde, genom uraktlåtenheten att klaga, själf vållat sitt missöde, men, å den andra, torde det ock böra erinras, dels att den vanliga slutmeningen i dylika Utslag gifver anledning till

den förmodan, att Målet varder i hela dess vidd af Öfver-Domaren granskadt, ehvad besvär anföras eller icke, och dels att de fleste bland dem, hvilka för svåra brott tilltalas, åro sådana, som hvarken sjelfve förstå att urskilja i hvad måtto de kunna ega fog till klagan, eller hafva tillfälle förskaffa sig pålitligt biträde. För öfrigt vore det i Rikets Ständers tanka ovedersågligt, att Öfver-Domarens oinskränkta pröfningsrätt ej leder till någon våda eller olägenhet, då deremot inskränknigen lättligen kunde åstadkomma oreda och äfventyr.

På dessa skäl föreslogo Rikets Ständer i underdånighet, att uti 25 Cap. 5 §. Rättegångsbalken, näst före sista punkten och efter orden: "så ock delaktighet i thesse missgerningar" må införas följande mening: "år den, som för sådant brott eller delaktighet deruti tilltalas, jemväl för annan förbrytelse till ansvar fälld, varde Utslaget i hela dess vidd Hof-Rätten underställdt."

Och ännu en gång

Budgeten och Nya Argus.

(Fortsättning.)

Men hvaröfver beklagar sig då Argus? Han erkänner själf, att man bör *införa indirekta skatter, för att afskaffa eller nedsätta de direkta*. Nå, det år ju också meningen med den förhöjda Tulltaxan! Om denna taxa, genom de högre afgifterne, belägger landet med indirekta skatter, så användas ju desse till dess

rätta ändamål, då man med dem afhjelper ett länge öfverklagadt och för gifvet ansedt behof, till hvars uppfyllande de directa skatterna eljest *kunnat komma i fråga att ökas*. Ännu en gång, några af de beviljade förhöjningarne torde hafva kunnat undvikas, men en stor del äro visserligen nödvändiga och högst billiga. Argus klandrar de större inkomster, som nya Tulltaxan ger Staten, under det han medger, att indirecta skatter äro mera ändamålsenliga, mindre betungande, än de directa. Är då Argi mening, att *inga* löneförhöjningar, *inga* ökade Statsanslag verkligen behöfts, och om han icke kan tro det på alfvare, hvarifrån skulle då dessa nödvändiga utgifter tagas, heldre än genom ökad consumtionsavgift, som, *på det sätt man här föreslagit*, snart sagdt alldeles icke kännas? Måne man icke skulle få tro, att nya Tulltaxans hufvudfel är, att hafva Friherre Åkerhjelm till försvarare? Man påminner sig alltför väl den protection Argus alltid gaf åt Friherre Sköldebrand, och Argus har sjelf med tydliga vinkar tillkännagifvit det *nåra förhållande*, hvari han stod till förra Tullstyrelsen. Detta ganska nära förhållande har i flere år varit ryktesvis omtaladt; men man har blott afvaktat Argi egen uppgift, för att vara viss på saken. Nu lårer detta Argi inflytande på Tullstyrelsen upphört, och derifrån kommer väl till en stor del hans oginhet emot allt, som rör Friherre Åkerhjelm. Man är så van att finna Argus ogilla allt, som icke går honom i lag, och man skulle förundra sig öfver Baron Åkerhjelmns oförsigtighet, att blottställa sig för denna Jättes vrede, om man icke visste, att Baron Åkerhjelm är i stånd att sjelf försvara sig och de åtgärder han föreslår eller vidtager. Argus är emedlertid mycket olycklig: Budgeten är bifallen, Realisationsfrågan afgjord emot hans vilja — och för honom återstår i dessa tvenne ålsklingsfrågor intet annat än medvetandet af, *att han är klokare än alla andra, och att de allihop ha orätt emot honom*.

Theologie Licentiaten.

Stockholms Dagblad för i går innehåller en märkvärdig artikel, tagen ur Gøtheborgs Dagblad för d. 8 October:

”Utdrag af Protokollet, hållet i Gøtheborgs Consistorium den 29 Juli 1829.

§. 10. S. D. Uti i dag inkommen skrift anmäler Lands Fiskalen J. W. Kleberg å tjenstens vägnar, att v. Komministern i Thorsby, Theologie Licent. Mag. J. Torbjörnsson åter sig i Embetet försett, derigenom att han 1) i sin den 10 sistl. Maj i Harestads kyrka hållna intrådespredikan bland andra besynnerligheter, att alla hans föregångare i Embetet uti den församlingen allt ifrån 150 år tillbaka hafva gått in uti helfvete, sedan de härstådes vid sjuksångarne råckt brödet och vinet åt helfveteshundarne; 2) under Bonden Christopher Jönssons i Kyrkeby sjukdom i sistlidne Juni månad, uti en annan i samma kyrka hållen predikan, omtalat, att en af hans (Torbjörnssons) grannar, hvilken han i de dagarne besökt på sjuksången, vore liggande på djefvulens sång, som är bådadt i helfvetet, dit han ovilkorligen stupar om han nu dör, hvilket uttryck han sammanbundit med flera oanständiga utlåtelse, så att af det hela skall kunnat slutas, att åfven förstnämnda utlåtelse handlat om Christopher Jönsson; skolandes Torbjörnsson 3) vid sjukbesöket hos denne man bland annat underligt tal yttrat till dennes barn, att de icke borde lyda Föräldrarne på något sätt, emedan desse gingo på helfvetets väg, eller redan hunnit fram dit och inne i helfvete; 4) på ett sjukbesök hos bonden Per Persson i V. Hammar, vid ofvannämnde tid, förfarit på det sätt, att, då Per Persson, på Torbjörnssons fråga: Haru det stod till med hans själ, efter han budskickat Prest och ville erhålla Herrans Nattvard? svarat: att han vore svag: Torbjörnsson yttrat: Du skall varda svagare i helfvete, och då han härvid, utan att hafva meddelt den sjuka nattvarden, går ut, tillagt: Enligt den magt mig är gifven,

förkunnar jag dig i Fadrens, Sonens och den H. Andes namn, att du är djefvulens barn, hvarefter han yttrat till de i rummet församlade: Sådant är tillståndet i församlingen bland sjuke och friske, rike och fattige, unga och gamla; 5) vid flera tillfällen under Gudstjenster tillåtit det oskick, att en del af det från andra långväga församlingar tillströmmande folket insläptes inom altardisken, så att hela altarringen varit uppfylld och 6) att han åtskillige gånger under predikandet förklarar, att han ansvarade inför den lefvande Guden, att hvar och en, som åtylde hans förmaningar skulle ovilkorligen blifva salig, hvilket uttryck efter Lands-Fiskalens förmenande står i strid med sådane sats, som ofvanföre blifvit af Torbjörnsson anförde; hvilket allt Lands-Fiskalen hos Consistorium anmäler för det afeende Lag bjuder, och uppgifves, såsom för närvarande kände vittnen Hof-Rätts-Kommissarien N. Alstrin, Studeranden N. E. Gabrielsson, Fru Wennerholm på Mariberg, Nämndemannen Olof Benjaminsson i Toreby, Bönderne Lars Andersson i Flateby, Olof Davidsson och Christopher Andersson i Harestad Kyrkeby, Niclas Mattsson och Per Olsson i Vestra Hammar, Krögarehustrun Andersson här i Staden, Rådmanen A. Dahlman, Apothekaren Touson, och Tolags-Bokhållaren Rooth, i Kongelf.

Consistorium beslöt att i afgående Skrifvelse, jemte öfverlemnande af anklagelseskristen i bestyrkt afskrift, hos Konungeus resp. Befallningshafvande härstädes begåra det målet varder vid vederbörlig Domstol i laga ordning handlagdt; hvarefter Consistorium torde få återförvänta Ransakningshandlingarne jemte Domstolens utlåtande.

Ut Supra.

In fidem.

L. M. Bromander.
Consist. Notarius."

De anklagelser, som å tjenstens vågnar af Landsfiskalen J. W. Kleberg gjorts emot Theologie Licentiaten Mag. J. Torbjörnsson och hvilka Gøtheborgs Consistorium remitterat till ve-

derbörlig Domstol, åro af så särdeles beskaffenhet, att man väl om dem bör säga några ord. Det är sannt, de åro icke beviste, men då man förut känner Theologie Licentiaten Torbjörnsson, och då man ser, huru Actor åberopar ett dussin vittnen, så må det förlåtas, om man icke kan anse anklagelsen ogrundad. *Posito*, att den nu kan bevisas, så frågas ödmjukast, om man har lof att förskräckas öfver följderna af den outsågliga mildhet och skonsamhet, hvarmed Herrans tjenare af Consistorierne behandlas? Det är allmänt bekant, att Licentiaten Torbjörnsson varit inför Consistorium anklagad för villomeningar och att han länge länge ansetts för en opålitlig Herde; men vården öfver horden fortfar dock att anförtrors honom. Det är ock ett allmänt ordspråk, att en prest måste göra ganska mycket ondt, innan han alfvaresamt straffas; och denna sats vinner snart sagt årligen styrka. Huru mycket, huru obeskrifligt mycket ondt en Torbjörnsson gör, inses lätt af hvarje fördomsfrä. Åfven om han frikännes, hvilket alldeles icke är omöjligt, så är han åndock skuld till tusenfaldigt ondt. Blotta anklagelsen om så horribla saker, allmångjord genom Tidningarne, ger anledning till betraktelser, som icke åro tillfredsställande. Om man nu jemför dessa Licentiaten Torbjörnssons yttranden med andra Tidens tecken, t. ex. de besynnerliga noterna i Journalen, Pater Gridains svårigheter vid giftermål emellan Protestanter och Catholiker (och hvilka svårigheter flere gånger måst af verkställande makten undanrödjas), m. m. d., så får man anledning nog till bekymmer. Högst interessant skall det imedertid bli, att få se utgången af denna process.

Gøtheborgs Consistorium har förut dömt Theologie Licentiaten Torbjörnsson till suspension, och ehuru denna correction visst icke var för strång (Biskop Wingård med minoriteten i Consistorium hade ansett Hr Torbjörnsson böra entledigas ifrån predikoembetet), mildrades dock denna dom af Gøtha Hofrätt, som visar sig särdeles mild emot prester i allmänhet och emot Licentiaten Torbjörnsson i synnerhet. Ån-

nu en gång, det skall bli rätt intressant att få se utgången af denna nya process.

Argus kastar boll.

Den höga diktoriska ton, hvarmed Argus förkunnat sin vilja uti realisationsfrågan, har så uttröttat honom, att han behöfver hvila sig. Van vid oupphörligt arbete, kan han dock icke slumra under ferien, utan då gymnastiserar han, han kastar boll. Bondeståndet fick i Onsdags sin lilla lexä, som kan sägas vara ett lamentabile; i morgon får väl Borgareståndet sitt betyg. Nu har Argus den utvägen kvar att beklaga Allmänheten, som nödvändigt måste bli lidande genom den vidtagna åtgärden, enär Argus ogillat den. Argus kastar sina bollar så högt, att ingen kan försöka att ta lyran, ingen har tålmod att vänta ut henne.

Sacrilege.

Under gåendet Stora Nygatan fram, i går eftermiddag, såg Utgifvaren i Hr Hasselgrens bodfenster en grupp, som man, efter Löwstedts frånfälle, icke mera borde risquera att se. *Kors utan glas Du ser ut din carnaille*, var underskriften på en Stentryckstafla, som var väl gjord, och föreställde Bellmans monument på Djurgården, omgifvet af 6 a 7 st. personer med fullt rus och i stor negligée. En af dem hade slagit ett glas (pouche?) i ansigtet på Skalden och upphämtade nu den återrinnande liqueuren. — Det kostar verkligen på, att beskrifva denna scandaleusa parodi; men man måste väl berättas scandalen, för att kunna uppväcka förakt för den artist, som lånat sin skickliga griffel till en sådan skamlöshet. Ingen sann Fosterlandsvån, ingen, som älskar det sköna och sanna, ehvar det sig uppenbarar, ingen bildad och med Sveriges litteratur bekant, in-

gen af alla dessa medborgare (och Gudskelof! deras antal är stort) kan äse denna caricatur på det sköna och älskvårda, utan att innerligen harmas och med Axplockaren utropa: hvilken sacrilege!

Anekdot.

Den döde, pryglad till lifs.

Berättelse af en Engelsman.

Två Adelsmän i Petersburg hade svurit hvarannan evig fiendskap; händelsevis dog en betjent hos den ena af dem, och man begrof honom, enligt Rysk plågsed, efter 24 timmar. Då fick den andra det infallet att hämnas på sin vederdeloman och beskylla honom för, att hafva på våldsamt sätt mördat betjenten. För att ge något utseende af sannolikhet åt denna beskyllning, beslöt han att, med tillhjälp af några pålilliga män, uppgräfvade den döda, och att så behandla honom, att, vid en intråffande besigtning, tydliga spår till misshandling skulle visa sig. Således blef kroppen tagen ur kistan, ställd upprätt, och man började att undfånga honom med våldiga kåpprapp, då den döde, till hela Sällskapets förskräckelse, efter några slag, i hast blef lefvande och derigenom bragte fienderna på flykten. Småningom samlade den uppståndne så mycket krafter, att han kunde gå hem och för sin Herre berätta hvad som hänt.

På 40 Numror af denna Tidning, som, under det återstående af året, utgifves Tisdagar och Fredagar, prenumeras med 3 R:dr B:co i Östergrenska Bokhandeln vid Stora Nygatan.

A X P L O C K A R E N.

STOCKHOLM, Onsdagen den 2: October 1829.

Dykeri.

Dykeri- och BergningsCompagniet har uppgifvit de vilkor, hvarunder det anser sig kunna fortsätta sin tillvarelse i Sverige, och dessa vilkor hafva underställts Rikets Ständer, som förvist frågan till Stats- samt Allmänna Besvärs- och OeconomieUtskottens Utlåtande. Detta utlåtande införes här, med de anmärkingar, som påkallas dels af Utskottens Utlåtande, dels af det Beslut Ständerna i frågan komma att vidtaga:

”Utlåtande, med anledning af Kgl. Maj:ts Nådiga Skrifvelse, angående Directionens för Dykeri- och Bergnings-Compagniet uppgifna vilkor för vidare fortsättning af dess befattning med Dykeri- och Bergningsanstalterne i Riket.

Genom Nådig Skrifvelse den 18 Julii detta år, som till Stats- samt Allmänna Besvärs- och Oeconomie-Utskottens Utlåtande blifvit öfverlemnad, har Kongl. Maj:t behagat gifva Rikets Ständer tillkänna, att Directionen för Dykeri- och Bergnings-Compagniet, uti underdånig skrifvelse af den 1: nästlidne Junii, under åberopande af den betydliga och käunbara minskning i inkomster, som skall blifvit Compagniet tillskyndad, dels genom de af Kongl. Maj:t med åtskillige främmande Magter, under de senare åren, afslutade Handels-Tractater, i följd hvar af dessa Magters fartyg skola, enär de vid Sveriges kuster lida sjöskada, behandlas, vid beräkning af afgifter, lika med Svenska fartyg, dels ock förnämligast genom senaste med Engelska Nationen ingångne Tractat, hvarigenom Engelska fartyg, som vid Svenska kusten förolyckas,

blifvit helt och hållet undantagne och frie från Dykeriets behandling, hvilken frihet jemväl blifvit Ryska undersåtares fartyg förunnad, i underdånighet tillkännagifvit, att Dykeri-Compagniet, i anseende hårtill, vore urståndsat att längre fullgöra sitt åtagande att komma sjönödlidande till hjälp och undsättning, men att Bolaget dock erbjöd sig att med bergningsåtgärderna till slutet af nästlidne Junii månad fortfara; och då någon inkomst, under loppet af innevarande år, Compagniet icke tillgodokommit, har Directionen derjemte hemställt, det någon bevillning för året icke eller måtte Compagniet åläggas; hvarförutan Direction slutligen, med bifogande af en, på grund af dess räkenskaper, uppgjord förteckning å de förluster, som skola tillkommit genom de, sedan år 1818, med främmande Magter afslutade Handels-Tractater, uppgående till en summa af 29,598 R:dr 3 sk. 5 r:st. Banco, i underdånighet anhållit, att Kongl. Maj:t, genom Dess förord hos Rikets Ständer, täcktes utverka Compagniets ersättande för nämnde förluster.

Sedan Kongl. Maj:t deröfver hört Dess och Rikets Commerce-Collegium samt Förvaltningen af Sjö-Årenderna, och derjemte, i afsende å Directionens ofvanberörde uppgift om befrielsen från Dykeriet för Ryska fartyg, inhemtat, att en sådan frihet redan, i följd af 23 Art. uti Handels-Tractaten emellan Sverige och Ryssland den 11 April 1801, och sålunda för än nuvarande Dykeri-Inrättnings octroy tillkom, egt rum, och sedermera aldrig varit genom någon annan Tractat upphåfven; så har Kongl. Maj:t funnit sig föranlåten att i Näder inhemta Directionens underdåniga utlåtande, huruvida dess

framställda önskan, att med Dykeribefattningen upphöra, innan den till Rikets Ständer öfverlemnade frågan om Dykeri-Inrättningens framtida organisation blifvit slutligen afgjord, må förfalla, derest Kongl. Maj:t till Rikets Ständer framställde Directionens underdåniga begäran om befrielse från bevillning för innevarande år, såsom ersättning för de större kostnader, dem ovissheten om tiden för Dykeri-Inrättningens fortfarande möjligen kunde medföra.

Kongl. Maj:t, som i Directionens underdåniga skrifvelse af den 2 sistlidne Julii, till svar å den Nådiga Propositionen, emottagit Directionens förklarande af dess beredvillighet att, till innevarande års slut, fortfara med bergningsbestyret, emot villkor af Bevillningens försvinnande för det löpande året, ersättning för den bevisliga förlust, som för Dykeriet ändock under samma tid möjligen kan uppkomma, samt serskildt skadestånd för de under föregående år inträffade och här ofvanomförmålte förluster till ett belopp af 29,398 R:dr 5 sk. 5 r:st. Banco, har i Nåder ansett Sig böra hos Rikets Ständer understödda Directionens anhållan om befrielse från Bevillningen för innevarande år, såsom en billig ersättning för de större kostnader i Dykeri-anstaltens underhållande m. m., hvar till ovissheten om tiden för octroyens fortfarande möjligen kan föranleda.

Vid detta måls föredragning inom Vållof. Borgare-Ståndet har blifvit yttradt af Hr *Stähle*, med hvilken Herr *Cron* sig jemvål förenat: att af den mångd ansökningar om Statsbidrag, som vid denna Riksdag blifvit gjorde, har ingen synts Talaren så förvånande, som den ifrågavarande af Dykeri- och Bergnings-Bolagets Direction nu framställda; att det vore bekant, det denna Inrättning, som utöfvat rätt att vinna på sjönödlidandes bekostnad, troligen varit den förmonligaste af alla Bolags-Inrättningar i Riket, samt att Herr *Stähle* således funne sig nödsakad bestrida ej allenast ersättningsanspråket, utan äfven den af Directionen sökta estergift för Compagniet af innevarande års Bevillning.

Stats- samt Allmänna Besvärs- och Oeconomie-Utskotten, hvilka, i afseende å den, un-

der nu påstående Riksmöte, af Kongl. Maj:t till Rikets Ständer öfverlemnade fråga om bildandet af en ny anstalt till Dykeri- och Bergningsförsorgens öfvertagande, vördsamt åberopa deras, under N:o 53, den 11 sistförflutne Julii, afgifna betänkande, få, i anledning af Directionens för det hittills varande Dykeri- och Bergnings-Compagniet i underdånighet väckta och med Rikets Ständer nu communicerade anspråk, sig utlåta, att, hvad först beträffar de förluster till ett uppgifvet belopp af 29,398 R:dr 5 sk. 5 r:st. Banco, hvilka, sedan år 1818, skola hafva uppkommit, som följd af de Tractater Kongl. Maj:t med Utrikes Magter ingått, och derigenom dessa Magters fartyg, vid inträffande strandningshändelser under Svenska kusterne, dels blifvit från Dykeriets befattning undantagne, dels ock erhållit försäkran att i likhet med Svenska fartyg varda behandlade, så och enär Kongl. Maj:t i Nåder tillkännagifvit, att, hvad serskildt vidkommer Ryska undersåtens fartyg, ett sådant undantagande redan existerat före den tid octroyen med nuvarande Bolag afslutades, samt det af Kongl. Maj:t, under den 22 December 1802, för samma Bolag utfärdade Nådiga Reglemente, innefattande alla Bolaget åliggande förbindelser och tillerkände förmoner, icke innehåller någon försäkran, å Kongl. Maj:ts och Statens sida, att, under de 25 år octroyen borde fortfara, ersättningar af förevarande beskaffenhet Bolaget godtgöra,

anse Utskotten sig ega de mest grundade skäl att vördsamt afstyrka Rikets Höglofl. Ständers bifall till hvad af Bolagets Direction i denna del ansökt blifvit.

I afseende å Bolagets fortfarande med Dykeri- och Bergnings-försorgen efter den tid, då octroyen med 1827 års utgång tilländagick, hafva Utskotten inhemtat, att, sedan Kongl. Maj:t åt Förvaltningen af Sjö-Årendena samt Commerce-Collegium i Nåder uppdragit att inkomma med de förslag, till en ny och förbättrad Dykeri- och Bergnings-anstalt för Riket, hvilka numera, vid denna Riksdag, blifvit till Rikets Höglofl. Ständers pröfning öfverlemnade, täcktes Kongl. Maj:t, genom utfärdad

Kungörelse den 12 December 1827, i Nåder förklara: "att Kongl. Maj:t, *efter Dykeri- och Bergnings-Compagniets hörande*, i Nåder godt funnit till Compagniet öfverlemna att, ifrån och med 1828 års början, då dess nuvarande octroy upphör och intill dess nämnde förslag af Kongl. Maj:t blifvit hufvudsakligen pröfvade, fortfara med bergning af skepp och gods, *emot enahanda rättigheter och under samma förbindelser*, som hittills varit för Compagniet bestämda."

Enär detta fortfarande med Dykeri- och Bergnings-försorgen för en obestämd tid, enligt hvad högstberörde Nådiga Kungörelse antyder, tillkommit genom Compagniets frivilliga begifvande, samt de i samma Kungörelse omförmålde förslag ännu icke äro af Kongl. Maj:t definitivt i Nåder pröfvade, förekommer det Utskotten, som skulle Compagniets Direction hafva saknat tillräckliga skäl för dess af senast ingångna förbindelser gjorda uppsägelser och i sammanhang dermed senast förklarade afsigt att, vid detta års utgång, med Dykeri- och Bergnings-försorgen upphöra.

Vidkommande härnäst Directionens anhållan om serskild ersättning för den bevisliga förlust, som för Dykeriet under innevarande år möjligen kan uppkomma, anse Utskotten ett sådant anspråk så mycket mera obefogadt, som, enligt hvad i det föregående år visadt, Compagniet åtagit sig att, efter octroyens slut, för en obestämd tid, med Dykeri- och Bergnings-försorgen fortfara, *emot enahanda rättigheter och under samma förbindelser*, som hittills varit för Compagniet bestämda."

Utskotten hafva alltså värdsamt skolat tillstyrka Rikets Höglofl. Ständers ogillande jemväl af hvad i denna omständighet af Directionen ansökt blifvit.

Hvad slutligen beträffar Directionens, af Kongl. Maj:t med Nådigt förord beledsagade, begäran, att för innevarande år blifva befriad från erläggandet af de 4,000 R:dr Banco, hvilka, jemlikt 2 Art. 6 §. af 1823 års Bevillnings-Förordning, af Compagniet årligen böra till Stats-Cassan lefvereras, hafva Utskotten,

med fästadt afseende ej mindre å de af Kongl. Maj:t, såsom bevekande skäl för en sådan eftergifts beviljande, i Nåder anförde omständigheter, än uppå det onekliga förhållande, att Compagniet, som följd af de af Kongl. Maj:t med Engelska och Amerikanska Regeringarne ingångna Tractater, fått vidkännas minskning i de inkomster, Compagniet dittills tillflutit, värdsamt skolat tillstyrka Rikets Höglofl. Ständers bifall dertill, att den Dykeri-Compagniet åliggande Bevillning till Stats-Verket måtte varda Compagniet eftergifven för innevarande år och intill dess en ny Dykeri- och Bergnings-anstalt kan hinna att, *efter Kongl. Maj:ts och Rikets Ständers beslut*, organiseras och i verksamhet försättas; med hvilken eftergift Utskotten anse Compagniet vara nöjaktigt ersatt för dess i ofvanomförmålde afseenden påstådda förluster.

Hvarom allt underdånig skrifvelse till Kgl. Maj:t torde varda beslutad.

Stockholm den 15 September 1829."

(Fortsättning.)

Den nya stytlan för Herr Schottes hus.

Stockholms Tidning för i Måndags har en artikel, som väckt mycken förtrytelse. Den heter

Species facti,

eller

Bidrag till Stockholms Stads Historia.

Om de bidrag till Stockholms Stads Historia, Stockholms Tidning lemnat, alla äro af den haltt, som detta, så vinner icke Stadens Historia på att behandlas af denna Historiograf. Denna artikel är så ensidig och oriktig, att den kanske ej behöfde vederläggas. Den är dessutom så insimulant emot Byggnings-Collegium och ÖfverStåthållaren, att den blott härigenom förlorar en stor del af sin trovärdighet, i fall den för öfrigt kunde få någon.

Den förskräckelse, som händelsen d. 1 Maj in jagade hos omkringboende grannar till det ramlade huset, är alltför väl känd, och Allmänheten, som icke har samma interesse för bibehållandet af det andra gamla huset, som Stockholms Tidning, trodde genast att äfven detta borde rivas. Man gillade också allmänt Embets- och Byggnings-Collegii beslut, man undrade länge, hvad de uppresta styltorne ville betyda, och man förvånades, då man såg huset repareras? och kvarstå. ÖfverStåthållaren har, på ganska goda skäl, upphåfvit Magistratens beslut och stadfästat Byggnings-Collegii. De kännare, som anse huset ännu kunna stå en mansålder, skola troligen alldeles icke vilja hyra sig rum i detta hus *på ett år*. Men kanske der till finnas andra skäl. Detta hus kan verkligen liknas vid *det olycksfulla huset i Köpenhamn*. Huset, som lär vara bórdadt af Judiska församlingen, har i många år varit svårt att bo uti. Läsen skola vara dåliga och flere hyresgäster beklaga sig öfver förluster, som de der lidit. Personer, som tro, att människors lif, eller äfven armar och ben, äro mer värde än ett gammalt hus, *vore det än årligt köpt och hederligt uthyrdt*, gilla allmänt Collegii beslut och ÖfverStåthållarens sanction derå, och hoppas, lika med Artikelförfattaren, på Kongl. Maj:ts Nådiga och rättvisa beslut i frågan. Den reconventionskostnad, som Staden kommer att vidkännas, för det den *rifvit sitt hus*, som råkar vara granne med det som *bör rivas*, skall bli rätt rolig att förnimma; den blir då, i fall den möjligen skulle kunna åläggas Staden, ett *Bidrag till Lagskipningshistorien i vår tid*.

Stockholm.

Stockholms Theaterpublik har långtat efter Herr Almlöf, som gjort en utländsk resa; han har kommit hem och blef, vid sin entré i fredags, hjerteligen välkommen. Huruvida Herr Almlöf

kunnat vinna något på sin artistiska resa, tillhör ej Utg. att bedömma; måtte han blott ej ha förlorat något! Stockholms Theaterpublik har redan i flere år ålskat Herr Almlöf som en hederlig man och ålskvärd människa, samt beundrat och värderat honom som en utmärkt skådespelare. Högst angenämt måtte det varit för Herr Almlöf, att finna scenens nu varande repertoire. Då han deraf ser, huru Antonia, De Osynlige Bröderne, Blykamrarna i Venedig, Therese, Hittebarnet och Mördaren o. s. v. gifvit rum åt Den Girige, Den förställda Enfalldigheten, Diplomaten, Två Engelsmän, Den Unga Gifta Mannen o. s. v., kan han icke annat än lyckönska Smaken, Publikerna och sig sjelf. Utg. kan icke lemna något tillfälle att betyga TheaterDirectionen sin högaktning för det val af pjäser, den nu för tiden gör. Fortgående immerfort på denna, vettets och den goda smakens bana, skall Directionen med bifall och kärlek omfattas af den lilla, men bildade och erkänsamma publik, som samlar sig under dess baner.

I Måndags gafs Två Engelsmän, en god pjese, der alla roller voro väl utdelte, och hvilken också lyckades förträffligt. Denna pjese är icke ny på repertoiren, men icke heller så gammal, att publikerna hunnit ledsna vid den. Den är högst pikant, och om man finner den något onaturlig till sin character, så får man upplysning om orsaken härtill, då man gör sig bekant med betydelsen af Engelska ordet Spleen.

På 40 Numror af denna Tidning, som, under det återstående af året, utgifves Tisdagar och Fredagar, prenumreras med 3 R:dr B:co i Östergrenska Bokhandeln vid Stora Nygatan.

Tryckt i Kongl. Ordens-Boktryckeriet.

A X P L O C K A R E N.

STOCKHOLM, Fredagen den 23 October 1829.

Te Deum Laudamus.

Det ångsliga hviskande och oroliga frågande, som ett par veckor igenom hörts i Hufvudstaden, har nu förbytt i högljudda glädjebetygelser. Man frågar icke mera, hur mår Kungen i dag? Är Hans Majeståt bättre? Man tillropar hvarann, Gud ske lof! Kungen är frisk. Så mycken ångslan öfver Konungens sjukdom, så mycken glädje öfver Konungens tillfrisknande, måste vara dyrbart för Monarken att erfara, och, ehuru Konungen visst icke förut hade någon anledning att tvifla på Nationens innerliga kärlek, så har dock denna sjukdom ytterligare befästat Hans öfvertygelse derom. Gud vare lof! Konungen är frisk!

Garnizons-Sjukhuset.

Det har en gång nämnts i denna tidning, att Comiterade för Garnizons-Sjukhusbyggnaden icke voro säkra på, det de verkligen ågde rätt att bygga på denna tomten. Nedanstående StåmningsMemorial, ingifvet till Norra Förstadens Vestra Kemnårsrätt, af Öfverste Almfelts Brorsbarn och Arfvingar, besannar detta yttrande. Det hufvudsakligast märkvärdiga i detta Ståmningsmemorial är väl Högsta Domstolens Utslag, eller, som det heter, *Kongl. Maj:ts Nådiga Dom*. Högsta Domstolen afklipper all möjlighet för Helin, att få göra sin Nabo-bördsrätt gällande, *emedan innehafvaren af den egendom, till en del hvaraf han anser sig åga rätt, icke har sjelf laga fasta på sin*. Men Ståmningsmemorialet må föregå betraktelserna:

Ödmjuk StåmningsAnsökan!

Uti en utaf Herr Fabrikören Helin, emot Directionen öfver Allmänna Garnizons-Sjukhuset börjad och fullföljd Rättegång, angående den förres påstående om rättighet, att emot lösen ej mindre få återvinna den del af Garnizons-Sjukhusets å Kungsholmen, Qv. Asplund, under N:o 2 innehafvande Tomt, som rätteligen tillhör och obehörigen blifvit fränskild Tomten N:o 1, ån att såsom Nabo, med stöd af 7 Cap. Jordabalken, få börda hela Tomten N:o 2, innehåller Kongl. Maj:ts Nådiga Dom af den 20 Februari sistlidet år, att som vår Faderbroder, Herr Öfversten och Riddaren L. P. Almfelt, i hvars hand denna Egendom varit Lagstånden, hembjudit densamma till Kongl. Maj: och Kronan, för en skuld af 39,000 R:dr Specie, hvaruti han håftade hos ManufakturDisconten, hvilket anbud blifvit af Kongl. Maj: och Kronan antagit, utan att derefter något Köpebref angående berörde Egendom af Öfverste Almfelt är vordet utfärdadt, så, och då det således vore outredt, *om och huruledes*, samt med hvad vilkor Öfverste Almfelt afhändt sig denna Egendom, till hvilken Kongl. Maj: och Kronan ej innehade ett så beskaffadt laga fång, att Lagfart derå borde följa, så kunde ock ingen pröfning af Helins påstående företagas.

Följden af denna Nådiga Dom blef hufvudsakligen den, att Herr Fabrikören Helin, som egentligen sökte att återvinna den del af dess Tomt, som derifrån obehörigen blifvit fränskild, ej kunde deri vinna rättelse, derför att ingen kunde tvingas att vara ågare till Tomten, hvarå Garnizonssjukhuset är bygd; — och då uti alla frågor om fast Egendom en Part

måste finnas, antingen uti den, som innehafver Egendom, eller den, som derå åger laglig åtkomst, och det, efter Svensk Lag, ej låter tänka sig framgången af det besynnerliga gäckeri, att en Innehafvare skulle finnas, som kunde njuta eganderättens fördelar, men ej behöfde svara i fråga om dess förbindelser; så har Herr Fabrikören Helin vändt sin talan emot oss undertecknade, Brorborn och Arfvingar efter Öfverste Almfelt.

Vår enskildta öfvertygelse har varit den, att då Kongl. Maj:t och Kronan ej åger åtkomst till ifrågavarande Egendom, och ej vill uppträda såsom egare deraf, och blifvit slutligen frikänd derifrån, så kan Kongl. Maj:t och Kronan omöjligen nu mera yrka någon eganderätt, som så på grund af hvad Kongl. Maj:t och Kronan medgifvit, som, i anledning deraf, att vår fader aldrig lagligen afhändt sig denna Egendom, då måste tillhöra oss, och vår rättskänsla afvingar oss då den skyldigheten, att göra Herr Fabrikören Helin rättvisa, hvarförutan han skulle komma uti den i Sverige ohörda belågenhet, att ej kunna få rätt der han lidit, derföre, att ingen kan tvingas att vara Part.

Sedan vi derföre härom afhandlat med Herr Fabrikören Helin, så tvingas vi att återfordra vår Egendom, som aldrig lagligen blifvit hvarken vår Faderbroder eller oss afhänd.

Handlingarne utvisa ett sådant förhållande, att sedan Herr Öfversten och Riddaren Almfelt å berörde Tomt inrättat ett Engelskt Garfveri och dertill använt ett uti ManufacturDisconten upptaget Lån, stort 59,000 R:dr Banco, så hembjöd han Kongl. Maj:t och Kronan att öfvertaga nämnde Tomt och Fabrik, för den deri in-tecknade skulden 59,000 R:dr B:co.

Uppå detta erbjudande har Herr Öfverste Almfelt i lifstiden aldrig fått något afgörande slut; men Kongl. Maj:t har behagat i Nåder, under den 18 Februari 1788, utfärda Bref till Höglofl. Kongl. Commerce-Collegium, af innehåll: att som Öfverste Almfelt ej kunde ställa borgen för lånet, och säkrare betalning för detta Lån, än den, som genom Inteckning i E-

gendomen är förvarad, ej kunde förväntas, så har Kongl. Maj:t i Nåder bifallit anbudet af Egendomens öfvertagande, men afslagit det gjorda vilkoret af liqvidöfverskotts utbetalande.

Nu och då Kongl. Maj:t och Kronan aldrig definitivt afgjort, eller ens bifallit frågan om handeln, sedan den varit erbjuden, och således hvarken köpevilkor blifvit aftalte eller köpebref derå utfärdadt, hvadan ock Kongl. Maj:t och Kronan aldrig ågt denna Tomt, eller innehaft den annorlunda än med införselsrätt, till säkerhet för det utbetalta Lånet och den derå löpande räntan, utan Tomten i denna stund, och intill dess Kongl. Maj:t och Kronan på lagligt sätt tillhandlat sig den, är, genom arf efter Öfverste Almfelt, en vår tillhörighet, i och för hvilken vi redan såsom ågare fått vidkännas utgifter och kostnader, och hvilken vi, enligt 9 Cap. 9 §. JordaBalken, nu åga rätt återlösa, så anhålla vi ödmjukligen om laga Stämning å Högådle Directionen öfver Garnizons-Sjukhuset, att genmåla vårt påstående:

1:o Att Kongl. Maj:t och Kronan måtte förbindas att till oss afträda berörde Tomt, emot återfäendet af det utgifna Lånet 59,000 R:dr B:co.

2:o Att ersätta värdet, ej allenast af de flere Byggnader, uti hvilka Fabriken varit inrättad, och som blifvit nedrifne, utan äfven de Inventarier, som tillhört Fabriken, och med den blifvit Kongl. Maj:t och Kronan öfverlemnade.

3:o Genast öppna Gatudesseinen, så att Egendomen kommer i det skick, hvari den lemnades; och

4:o Förbehålles öppen talan och ersättning för Rättegångskostnaden.

Öfverste Almfelts Arfvingar."
(Fortsättning.)

—
Dykeri.

(Forts. och slut.)

En liten skrift, som utkom 1825 och har till titel *Dykeri- och Bergnings-Compagniet till dess ursprung, fortgång och närvarande skick*, förtjenar att uppmärksam och oväldigt

läsas af hvar och en, som sysselsätter sig med frågan om Dykeri- och Bergnings-Compagniets bibehållande eller upphörande. Denna brochur visar så tydligt, *hvarföre* Dykeri-Compagniet inrättades, och ådagalägger på ett öfvertygande sätt nyttan och till och med nödvändigheten af dess existens. Denna lilla bok innehåller ock några facta, för att bevisa den stora provenue, som Dykeri-Compagnierna på utrikes orter göra sig, jemförelsevis med det Svenska. Man har hört så mycket sägas emot denna Inrättning, och man kan ej neka at det åtminstone låter. Dykeriets antagonisterna tala om ett samfund, som endast förtjenar på medmänniskors olyckor, som ingriper i eganderättens helgd och hindrar mig att sjelf berga min egendom, som vanligen gör upp räkningarna så stora, att godsegaren får intet kvar, o. s. v. Men vid närmare eftersinnande finner man, att detta är bara fras, utom hvad liqviden angår, som kanske någon gång gjorts upp för hög. Att Dykeriet förtjenar på andras olyckor, förtjenar ej att nämnas, så vida man ej vill påstå, att Compagniet ställer till skeppsbrotten, — och den tid af 60 timmar, som är medgifven åt skeppsbesättningen att försöka berga sjelfve, tyckes tillräckligt freda eganderätten. Dessutom må man icke glömma, att eganderätten vid dessa tillfällen merendels tillhör *Försåkrings-Compagnierne*, hvilka troligen äro mera belåtna med Dykeri-Compagniets åtgärder, än dermed att de förolyckade fartygen öfverlemnas åt sitt öde.

Centralförsvaret.

Herr von Qvantens skrift om försvarsverket har väckt mycket uppseende och innehåller mycket godt; men deraf följer icke, att den i allt har rätt. Argus har upptagit en del deraf, för att bevisa nödvändigheten af Linieskepp och Fregatter. Den not, som Argus i N:o 34 har, förtjenar dock en närmare uppmärksamhet. Herr von Qvantens yttrande: "Historien lärer

oss, att med ganska få undantag har aldrig någon med kraft anfallande fiende kunnat å periferien motstås, af en endast till försvar uppställd Armé, der ej Termopyler varit att tillgå eller Arméerna jemnliska. Man måste således, då båda delarne saknas, söka positioner, i förening med samlade stridskrafter, hvilket icke står att erhålla öfverallt på en kuststräcka af några 100:de mil, öppen för fiendtliga anfall, och med en indelt Armé, så organiserad, att hon under den djupaste fred kostar Nationen nära nog så mycket som en stående, utan att likväl 100 man kunna kommenderas till särskildt tjänstgöring, med mindre än att nya utlagor dertill måste utskrifvas; men jag blir vid frågan om Arméens organisation i tillfälle att närmare utveckla detta ämne. Här gör tillfyllest att nämna, att med 1 à 2 års *fiendtlig krigsföring, i förening med rustningar, äfven utan derpå följande anfall, skulle vi i finansiellt hänseende vara ruinerade, om vi under den tiden endast vore under gevär med den samlade indelta Arméen*", ger anledning till noten, som lyder så här:

"Måtte detta litet närmare eftersinnas af våra Militärer, som i allmänhet tyckas tro att man gjort allt för att bringa landet i försvarstillstånd, när man har soldater och befäl i mängd, samt ingen brist i Arméens material! Så sann är författarens ofvanstående reflexion, att det ej behöfs någon vidlöftig eller invecklad kalkyl, för att fullständigt öfvertyga sig om att ett par års fiendtliga demonstrationer, i fall de nödgade Sverige att hålla Arméen uppställd på krigsfot, skulle, oaktadt inga landstigningar mellankomme, bringa hela landet i en så utblottad belågenhet, att något verksamt motstånd sedan ej vore möjligt; framför allt om fienden under tiden blockerade våra hamnar och med sina kryssare och kapare förstörde vår handelsjöfart. Så den förra som den sednare omständigheten är ett nytt bevis på oumbärligheten för Sverige af ett *seglande sjöförsvar* af linieskepp och fregatter. Endast en sådan flotta kan betaga fiendens demonstrationer den våda för oss, som skulle nödga oss att hålla Arméen beständigt

sammandragen; emedan en sådan flotta, och endast den, förmår hindra fienden att i dess *egna* hamnar samla, och att öfverhufvud sammandraga, nödiga transportmedel för betydligare landstigningar, och endast en sådan förmår tillintegroa blockadförsöken mot *våra* hamnar och med visshet betrygga vår handelsmarins rörlighet, så vål i afseende på de oumbärliga kommunikationerna emellan det södra Sveriges spannmålsrikare provinser och de norra och medlersta, som äfven i afseende på handelsförbindelserna med utrikes orter. Detta allt kan blott uträttas af en linieflotta, som är herre i sjön; men ej af någon skårgårdsflotta. Ty kan vål en skårgårdsflotta soutenera en blockad af fiendens hamnar och hindra honom att der sammandraga transportfartyg för en landstigningsarmé? Kan vål en skårgårdsflotta skydda *våra* hamnar från blockad? Kan den konvoyera våra handelsfartyg? Kan den, i sin ordning, tillintegroa fiendens handel? Och kan allt detta ens ske med några fregatter i fall fienden å sin sida har lineskepp att stationera i sundet, och på tjenliga punkter vid Sveriges vestra och östra kuster? Måste ej tvärtom skårgårdsflottan sättas i verksamhet samtidigt med Arméen, hvars avantgarde den på sått och vis utgör, då den skall hindra den redan ur sina hamnar utlupna fiendtliga Arméen att landstiga, likasom Arméen skall bekämpa honom, i fall han, i trots af det roende avantgardet, landstiger? —

Att man tror sig ha gjort nog för fäderneslandets försvar, när man har soldater och befäl i mångd, samt ingen brist i Arméens material — är, minst sagdt, en osanning. Men att man icke gjort något, då man är utan armée och material, lärer ock vara afgjort. Att en fiendes låtsade demonstrationer skulle orsaka kostnad, är helt naturligt, och denna olycka dela vi med alla nationer. Hvem minnes icke, huru Napoleons demonstrationer satte England i förskräckelse och troligen äfven orsakade betydliga kostnader? Men att Sverige skulle kunna åga en stor flotta, som vore tillräcklig att betaga fiendens demonstrationer den våda för

oss, som Argus tror, derpå tviflar mången. Saken är högst ömtålig och svår att discutera. För att kunna beståmma sin öfvertygelse i denna sak, måste man *veta precis den fiende man behöfde frukta*. Som detta nu lär vara svårt att veta, eller åtminstone att *påstå sig veta*, så torde det ock vara svårt att beståmma möjligheten för Stora Flottan att bespara oss landförsvar. Tror Argus på möjligheten för oss att tillvågabringa en flotta, som skulle bloquera Rysslands och Danmarks hamnar och hindra utlöpande af möjliga expeditioner — i en framtid? Och hvar skulle vål pengar tas till en sådan flotta? Nej, låtom oss vara uppriktiga. Sveriges försvar beror icke på *möjligheten* att bloquera fiendernas hamnar, utan på *säkerheten* af våra hjertan och armar och på Europas politik, som icke kan tillåta att vi underkufvas. Visserligen har oppositionen, med sitt bihang, sökt att nedsätta Sveriges mod, då den oupphörligt nedsatt Sveriges Regering; men Gud ske lof! dess röst försvinner i öknen. Ännu tror Svenska Folket på Konungens vishet och Sin egen kraft — ännu hoppas Folket, att den, ifrån Hedenhös, fria Svenska Nationen skall fortfara att vara det — ännu är Svenska Medborgaren beredd att med lif och blod försvara sitt land och sin sjelfständighet. Argus vill ha en *linieflotta som är herre i sjön!!* Har han tänkt på hvad han sagt? Sverige skulle kunna skaffa sig en flotta, som vore herre i Sjön!

(Fortsättning.)

På 40 Numror af denna Tidning, som, under det återstående af året, utgifves Tisdagar och Fredagar, prenumreras med 3 R:dr B:co i Östergrenska Bokhandeln vid Stora Nygatan.

A X P L O C K A R E N.

STOCKHOLM, Tisdagen den 27 October 1829.

Centralförsvaret.

(Forts. och slut.)

Under det Argus med all makt skrikit och försökt allarmera Rikens Ständer och hela Nationen, för den olyckliga Skeppshandeln, som dock var beräknad på att förskaffa Riket nya skepp i stället för gamla, — och under det han alldeles icke vill tillerkänna Regeringen rättigheten att vidmakthålla flottan genom ett dylikt utbyte, under det han ifrar emot hvarje anslag och påstår, att Sverige icke har råd att underhålla sitt försvar, under allt detta påstår han, att Sverige bör ega en flotta, som är *herre i sjön*, som är nog stark för att bloquera fiendens hamnar och på detta sätt hindra fiendernas tillrustningar och landstigningsförsök! Det är icke möjligt att begripa afsigten med detta joller. Icke kan Argus tro, att någon, som läser denna hans artikel, tror på möjligheten af hans sats, och om han å andra sidan hoppas på, att man ej läser den, så har han ju ingen ting vunnit. Men Argus är sig lik, åtminstone i en sak: då något är å bane, som han ogillar, så försöker han både likt och olik för att motverka det, och det går honom, som alla sådane bevisare; de inveckla sig i orimligheter och o-betänksamheter. Att Sverige behöfver några Fregatter och måhända ett och annat Linieskepp till convoyerande af våra fartyg, är utom all fråga; men att Sveriges egentliga vapen är *Skårgårdsflottan*, tyckes sedan längre tid vara den rådande meningen. Ibland den mängd besynnerligheter, som denna Riksdag framkallat, äro försvars-projecterna visst icke de minsta. För det man är Riksdagsman, tror man sig ock

åga skicklighet i all ting, till och med i den stora kunskapen att uppgöra *en försvarsplan för hela Riket*. Man vet sannerligen icke, om man skall skratta eller gråta, då man hör diverse Riksdagsmän och Tidningsskrifvare vidlöfligt utveckla grunderna för Sveriges försvar, grunderna för Sveriges lagstiftning, beskattning och Gud vet allt hvad. Hvar, i Guds namn, har all denna kunskap kommit ifrån? Eller, om den är så *allmän*, kan den icke också hafva fallit på Regerings-ledamöternes lott? Märkligast uppenbarar sig Försynens underbara omvårdnad om det urgamla Swithiod deruti, att de största kunskaperna hafva fallit på de *årftliga representanterne*. De Ombud folket väljer, Prester, Borgare och Bönder, hvilka man borde tro om största skickligheten i riksvårdande värf, de framkomma sällan eller aldrig med försvars-projecter, administrationsprojecter, o. s. v. — men de årftliga representanterne, som, till Rikets oundvikliga olycka, sannolikt icke voro Riksdagsmän, om de icke *årft detta folkets förtroende*; de veta all ting bättre, än hvar och en annan med två ögon. *Argus* blott vet det bättre; men han har också hundrade. O Kellgren, Dårars och Folkförvillares oblidkeliga gissel! hvarföre lefver Du icke nu? Svedenborgs och Messmers narr-bjellror ljuda icke mer; men ett vida farligare parti har intagit dessas *Torso*. Så som Du fordom utropade: *Man åger ej snille, för det man är galen*, skulle Du nu få säga: *Man är ej patriot, för det man gör upp projecter*. O Kellgren, Dårars och Folkförvillares oblidkeliga gissel! hvarföre lefver Du icke nu?!

Garnizons-Sjukhuset.

(Forts. och slut.)

Af Stämningen ser man, att då Fabrikören Helin ville göra sin rätt gällande, till återbe-
kommande af en liten bit Sjukhus-tomt, den
han ansåg oriktigt vara sin egendom fränskiljd,
eller, om detta icke låt sig göra, genom Nabo-
rätt få börda en liten del af Sjukhusets tomt,
så afslogs det af Högsta Domstolen, på den
grund, att det vore outredt om och huruledes,
samt med hvad vilkor Öfverste Almfelt afhändt
sig denna egendom, *till hvilken Kongl. Maj:t
och Kronan ej innehade ett så beskaffadt la-
ga fång, att Lagfart derå borde följa*, så
kunde ock ingen pröfning af Helins påstående
företagas. Ett förunderligt Domslut! Derföre
att den egendomsinnehafvare, hos hvilken jag
tror mig åga rätt till bordsrätt, sjelf icke är
laglig innehafvare af egendomen, så kan jag
icke få göra min rätt gällande! Oerhördt i san-
ning, och *Gud ske lof*, oerhördt! Hvar och en
således, som innehafver något *icke lagligt*, är
mera tryggad i possessionen deraf — än den,
som ansett sig *böra bli laglig egare* af hvad
han har!

Redan vid förra Riksdagen ville Konun-
gen afsäga sig de tvenne röster, Han i Högsta
Domstolen åger. Riksens Ständer anhöllo en-
hålligt, att Hans Maj:t täcktes dem behålla.
Vid nuvarande Riksdag har Konungen förnyat
denna Sin afsägelse, och den har haft samma
påföljd. Och i sanning, man kan hvarken un-
dra på Konungens önskan att slippa dessa tven-
ne röster, eller på Ständernas ihårdighet att
försöka behålla Hans Maj:t kvar.

Hvad nu serskildt angår Öfverste Almfelts
arfvingsars rättegång emot Garnizons-Sjukhuset,
så är det väl bra svårt att förutse utgången. En
så lång tid har förlupit, sedan Kongl. Maj:t och
Kronan blef innehafvare af denna tomt, och då
ingen reclamation deraf gjorts förr än nu, se-
dan Sjukhuset är mest färdigt, skulle man väl
kunna påstå, att Kronan ågt skäl att anse sig
ostörd innehafvare deraf. Å andra sidan bjuder
Lagen bestämmt, att köpeafhandling, med vitt-

nens underskrift, är det enda lagliga sätt, att i
Sverige ega fast egendom. Att icke det så dyr-
bara, lås dyra, Sjukhuset kan rifvas nu mera,
för att återställa den del af tomt, hvarpå det
är byggdt, lärer väl all billighet medgifva;
men a propos om billighet: måtte man ej
mycket lätt kunnat undvika hela denna rätte-
gång? Eller måtte man ej just arbetat på att
provoquera den? Om Directionen gått Fabrikör
Helins högst billiga begäran till möte, om han
fått tillösa sig den lilla tomt han begärt, och
hvilken han, efter hvad man hört, velat dub-
belt betala och hvilken, utan skada för Sjuk-
huset, lätt hade kunnat afstås, så hade visser-
ligen aldrig denna rättegång uppstått, Högsta
Domstolen aldrig satts i nödvändighet att afgif-
va detta utslag, och Sjukhuset icke åfventyrat,
hvad det nu troligen måste göra, *en kostsam
förlikning*. Ja, en kostsam förlikning lärer
efter all sannolikhet bli enda medlet, att förena
uppfyllandet af Lagens bud å ena sidan, och
billighetens å den andra.

Presidenten Poppius om Tulltaxan.

Presidenten Poppii anförande till Preste-
Ständets Protocoll d. 5 Oct. 1829, i anledning
af BevillningsUtskottets Betänkande N:o 44, an-
gående Tulltaxan, är så väl motiveradt och
innehåller esquisser till så mycket godt, att
Utg. icke kan emotstå begäret att något orda
derom. Presidenten säger att: "Den stora kon-
sten att, med tillämpning af grundsatser, stifta
oeconomiska lagar, till befordrande af välstånd
hos en Nation, som står och måste stå i vissa
förhållanden till andra Nationer, har ända till
våra dagar utgjort och utgör ännu föremål för
stridigheter emellan Statsmän och Lärde; och
det må ursäktas mig, om jag säger, att jag icke
tror, att Bevillnings-Utskottet, med all den akt-
ning jag i öfrigt lyser för dess goda vilja, lyc-
kats att upplösa gåtan."

I sanning ett stort ord och väl värdt att
man det betraktar. Vår tids Kammar-lagstif-

tare betänka icke detta ord. De uppgöra, efter välmenta och aprioriskt riktiga teorier, sin lagstiftning, och då den skall verkställas — duger den platt intet. De besinna ej, att *bokstafven dödar, men anden gör lefvande*. Och denna *anda, som gör lefvande*, är just praktiken — andra länders exempel, icke bureau-theoretiska principer. Man synes i våra dagar con amore sysselsätta sig med, att upprifva och förstöra allt gammalt, ehuru vår industri-historia tydligen visar oss, att dylika försök långt för detta blifvit gjorde och, — misslyckade, återtagne. Hvilka oppoffringar hafva icke Ständer och Stat gjort för fabrikernas upphjelpande? Huru våltagligt hafva ej aktade Svenske Mån, långt för detta, höjt sin röst för fabrikernas bestånd, eller rättare, *emot deras utrotande*? Det hårskri, som nu i flere år höjts emot Fabrikerne, har lyckats att vinna gehör hos många, dels emedan det var nytt, dels emedan det låter så liberalt, så cosmopolitiskt, dels ock emedan en del Fabriksidkare verkligen gifvit anledning till den afund Fabrikerne förr väckt. Men för den fördomsfria betraktaren visar sig saken ur en helt annan dag. Fabriksinteressenas motståndare hafva många små, några cardinal-skäl. Ibland de starkaste af det sednare slaget är en trall så här: skall en fri medborgare i ett constitutionelt land tvingas att köpa en sämre vara, för det den är tillverkad i Sverige, då han kan få en bättre vara för bättre pris, tillverkad i England, Frankrike eller Tyskland? Äro icke Jordens alla söner bröder, och må icke det rättaste vara, att de sins emellan utbyta sina producter, enligt den konstflit, som hos dem företrädesvis yppats och stegrats? Hvarföre får jag ej emot *mitt Jern* eller *min Spannmål*, eller *min Lön*, eller *mina Råntor*, uppköpa hvad jag behagar, på hvilket ställe af jorden, der det bäst smakar mig?

Och svaret på alla dessa frågor ligger dock så nära, är så lätt att finna. Nej, mine Herrar! J få icke göra allt det der derföre, att edert *Jern* upphämtas ur *Sveriges berg*, eder *Spannmål* växer på *Sveriges jord*, edra *Pastoralier* utgöras af *Sveriges folk*, edra *Löner* be-

talas af *Sveriges innevånare* och edra *Råntor* utgå af *Svenska Medborgares* flit och bemsödan. Se just derföre få J icke husera som J viljen med dessa edra tillgångar, så länge J ännu vistas i Sverige.

Att vilja njuta alla fördelarne af Edert vistande här, utan att tillbaka offra åt vilkoren för Sveriges existence, det få J icke. J få icke suga ur blommorna i trädgården, utan med det vilkor, att den honing J icke sjelfve uppåten, tillfaller Trädgårdsegaren.

En episod ur Herr Poppii yttrande intager Utg. hel: "Utskottet, som ansett böra till Kongl. Majt i underdånighet öfverlemnas att nedsätta Tull, att utfärda förbud mot införsel af främmande Producter och att genom Tractater med främmande Magter afgöra de Handelsförhållanden, som med dem kunna komma att ega rum, har med stillatigande förbigått de flera anmärkningar, hvilka voro gjorde derom, att Utskottet bestämdt ej yttrat sin mening i fråga om Tullförhöjning. Det ena torde väl böra följa af det andra. Den myndighet, som genom förbud kan upphäfva all Tull, som genom Tractater kan tillvågabringa nya förut okända förhållanden, i afseende på hvilka någon beräkning af Tull ej ens kunnat förut ega rum, måste väl ock kunna, efter oförutsedda omständigheters kraf, besluta om Tullens förhöjning, der den finnes nödig, helst correctivet mot för låg Tull i annan händelse endast skulle finnas uti absolut förbud, till skada både för Handeln och Naringarne och till minskning uti beräknade Tullinkonster, hvilket vore rakt stridande mot Tull-Tariffers ändamål. — Tullmedlen må kallas Bevillning, efter man så vill; men olika annan bevillning måste de dock blifva i så måtto, som beloppet af dem beror af en Tariff, som ej kan undgå att förändras efter den verkställande magtens pröfning och af liflig rörelse i handel, beredd till stor del igenom Regeringens klokhet och verksamhet, samt i följe deraf förmånliga, så kallade conjuncturer."

(Fortsättning.)